

ЗАБІЙНІ ПОКАЗНИКИ ПІДДОСЛІДНИХ БУГАЙЦІВ МОЛОЧНИХ ПОРІД

О.І.Петрова, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

У статті наведено результати забою бугайців червоної степової та української чорно-рябої молочної порід. Вивчено морфологічний склад туш піддослідних бугайців.

Ключові слова: туша, забійна маса, забійний вихід, м'якуш.

Вступ. Яловичину отримують переважно від вирощеного і відгодованого надремонтного молодняка (бугайців і теличок) та вибракуваної дорослої худоби молочних і комбінованих порід. Протягом ХХ століття суть поняття “зріла яловичина” змінилася. Якщо раніше під цим розуміли м'ясо вола не молодшого 3-4 років, то в подальшому, під впливом багатьох причин, основною з яких є зміна вимог споживачів до м'яса, відбулося різке зменшення віку худоби при забої [1]. Нині забивають переважно молодняк віком 1-2 роки, причому він повинен мати велику живу масу, давати важку тушу гарної якості. Тому під час розроблення технології інтенсивного вирощування й відгодівлі надремонтного молодняка слід враховувати особливості формування у нього м'ясної продуктивності. Оскільки головними компонентами туші є кістки, м'язи й жир, слід звертати увагу на характер росту й розвитку цих найважливіших тканин, зміну їх співвідношення й складу в туші [2].

Нами вивчалися забійні та м'ясні якості молодняка великої рогатої худоби, який вирощували за обмеженого споживання молочних кормів. Якість м'яса – поняття, що охоплює досить широке коло морфологічних, фізико-хімічних й органолептичних показників. У сукупності вони визначають його харчову цінність і смакові якості.

Матеріали та методика досліджень. Науково-господарський дослід проводився протягом 2007-2008рр. в умовах ДП „Племрепродуктор ”Степове” Миколаївської облас-

ті. Для досліду відібрали по 30 голів новонароджених бугайців української чорно-рябої молочної (УЧРМ) та червоної степової (ЧС) породи, з яких за принципом аналогів сформували контрольні і дослідні групи по 15 голів у кожній. Після досягнення телятами 2-місячного віку кожену дослідну групу було поділено на дві. Утримання тварин до 9-місячного віку було безприв'язне, з 9 до 15-місячного прив'язне. Годівля тварин проводилася відповідно до схеми досліду (табл. 1). Відповідно до методики досліджень в 15-місячному віці проведено контрольний забій бугайців [3]. Для забою з кожної групи було відібрано по три бугайці живою масою близькою до середнього показника по групі. На м'ясокомбінат худобу доставляли спеціальним автотранспортом на відстань 50 км. Забій тварин проводили після 24-годинної голодної витримки. Перед забоєм піддослідних тварин 1-ї, 2-ї та контрольної груп віднесено до категорії вищої вгодованості відповідно до ДСТУ 5110-55.

Таблиця 1

Схема досліду

Група	Умови годівлі за періодами досліду		
	0-2 місяці	3-6 місяців	7-15 місяців
контрольна (n=15)	незбиране молоко – 250 л, сіно, концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	грубі, соковиті та концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загально-прийнятими нормами
I дослідна (n=8)	незбиране молоко – 182 л, перед стартерний комбікорм «Малюк-60» – 40 кг, сіно, вода досхочу	стартерний комбікорм «Бузівок-180» – 230 кг, грубі й соковиті корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загально-прийнятими нормами
II дослідна (n=7)		грубі, соковиті й концентровані корми – згідно з нормою, вода досхочу	за загально-прийнятими нормами

Біометричну обробку даних проводили на ПК за допомогою програми Microsoft Excel з використанням статистичних функцій.

Результати досліджень. Значно вищу передзайну і зайну маси у віці 15 міс., порівняно з ровесниками контрольної групи, мали бугайці, при вирощуванні яких використовували повнораціонні гранульовані комбікорми (табл. 2).

Таблиця 2

Результати контрольного забою бугайців, (n=3), $\bar{X} \pm S_x$

Ознаки	Червона степова порода			Українська чорно-ряба молочна порода		
	група					
	конт-рольна	1-а дослідна	2-а дослідна	конт-рольна	1-а дослідна	2-а дослідна
Передзайна жива маса, кг	383,5 ± 3,23	431,0 ± 4,18***	418,4 ± 3,72**	387,8 ± 3,46	438,6 ± 4,81***	422,9 ± 3,90**
Маса парної туші, кг	207,5 ± 1,87	236,2 ± 1,96***	227,2 ± 2,14**	212,5 ± 1,97	245,6 ± 2,23***	234,3 ± 1,67***
Вихід туші, %	54,1 ± 0,49	54,8 ± 0,61	54,3 ± 0,56	54,8 ± 0,61	56,0 ± 0,54	55,4 ± 0,71
Маса внутрішнього жиру-сирцю, кг	5,0 ± 0,14	6,0 ± 0,18*	5,7 ± 0,17*	5,4 ± 0,19	6,6 ± 0,13**	6,1 ± 0,15*
Вихід внутрішнього жиру-сирцю, %	1,3 ± 0,04	1,4 ± 0,03	1,4 ± 0,06	1,4 ± 0,06	1,5 ± 0,04	1,4 ± 0,03
Зайна маса, кг	212,5 ± 2,22	242,2 ± 2,39***	232,9 ± 1,99**	217,9 ± 2,03	252,2 ± 2,48***	240,4 ± 1,93**
Зайний вихід, %	55,4 ± 0,42	56,2 ± 0,51	55,7 ± 0,49	56,2 ± 0,53	57,5 ± 0,46	56,8 ± 0,55

Примітки: * - $p < 0,05$; ** - $p < 0,01$; *** - $p < 0,001$.

Так, бугайці ЧС породи 1-ї дослідної групи за цими показниками переважали ровесників контрольної на 12,4 та 14,0% ($p < 0,001$), 2-ї дослідної – на 9,1 та 9,6% ($p < 0,01$); тварини УЧРМ породи відповідно на 13,1%; 15,7; 9,1; 10,3%. За виходом туші лише бугайці 1-ї дослідної групи УЧРМ вірогідно відрізнялися від тварин контрольної – на 1,2%. Переважали бугайців контрольної групи тварини 1-х дослідних груп і за зайним виходом: ЧС породи – на 0,8%, УЧРМ породи – на 1,3%.

Обвалювання напівтуш дало змогу встановити, що вирощування бугайців за запропонованою схемою стимулює розвиток м'язової тканини, особливо в ділянці стегна, про що свідчить збільшення частки м'якуша в тушах (табл. 3).

Таблиця 3

Морфологічний склад напівтуш бугайців, (n=3), $\bar{X} \pm S_{\bar{X}}$

Показник		Червона степова порода			Українська чорно-ряба молочна порода		
		група					
		конт-рольна	1-а дослідна	2-а дослідна	конт-рольна	1-а дослідна	2-а дослідна
Маса охолодженої напівтуші, кг		101,4 ± 1,07	114,9 ± 1,28**	110,4 ± 0,95**	103,4 ± 1,12	119,2 ± 1,25***	114,3 ± 1,06**
Вміст у напівтуші:		77,3 ± 1,76	89,0 ± 1,82	84,9 ± 1,37	78,3 ± 1,61	93,2 ± 1,72**	88,5 ± 1,49**
м'якуша	кг	1,76	1,82	1,37	1,61	1,72**	1,49**
	%	76,2 ± 0,91	77,5 ± 1,46	76,9 ± 0,84	75,8 ± 0,80	78,2 ± 1,37	77,4 ± 1,01
в т.ч. вищого сорту	кг	18,6 ± 0,48	22,6 ± 0,52**	21,2 ± 0,46*	19,0 ± 0,56	23,9 ± 0,64**	22,3 ± 0,51*
	%	24,0 ± 0,21	25,4 ± 0,19**	25,0 ± 0,11*	24,2 ± 0,81	25,7 ± 0,69	25,2 ± 0,77
I сорту	кг	34,1 ± 0,41	37,8 ± 0,63**	34,8 ± 0,31	34,8 ± 0,36	39,9 ± 0,51**	36,6 ± 0,48*
	%	44,1 ± 0,95	42,5 ± 0,72	41,0 ± 0,89	44,4 ± 0,89	42,8 ± 0,80	41,4 ± 0,93
II сорту	кг	24,6 ± 1,51	28,6 ± 1,43	28,9 ± 1,31	24,5 ± 1,18	29,4 ± 1,31	29,6 ± 1,24*
	%	31,9 ± 1,59	32,1 ± 0,93	34,0 ± 0,89	31,3 ± 1,26	31,5 ± 1,03	33,4 ± 0,90
кістки і хрящі	кг	21,6 ± 1,13	22,6 ± 1,62	22,6 ± 0,93	22,3 ± 1,22	23,1 ± 1,43	23,3 ± 1,10
	%	21,3 ± 1,02	19,6 ± 1,28	20,5 ± 0,84	21,5 ± 1,10	19,4 ± 1,18	20,4 ± 0,94
сухожилки і зв'язки	кг	2,5 ± 0,15	3,3 ± 0,23*	2,9 ± 0,12	2,8 ± 0,29	2,9 ± 0,28	2,5 ± 0,19
	%	2,5 ± 0,24	2,9 ± 0,20	2,6 ± 0,14	2,7 ± 0,20	2,4 ± 0,31	2,2 ± 0,17
Індекс м'ясності		3,2	3,5	3,3	3,1	3,6	3,4

За масою охолодженої напівтуші тварини дослідних груп переважали ровесників контрольної: ЧС породи – на 13,5 ($p < 0,01$) та 9,0 кг ($p < 0,01$), УЧРМ породи – на 15,8 ($p < 0,001$) та 10,9 кг ($p < 0,01$) відповідно.

Частка м'якуша, в т.ч. вищого та I сорту, була вірогідно більшою у порівнянні з контрольною групою. Зменшення маси кісток у туші підвищило індекс м'ясності, який становив для бугайців 1-ї дослідної групи ЧС породи – 3,5, УЧРМ породи – 3,6.

Висновок. М'ясо піддослідних бугайців характеризувалося високою якістю, яка відповідає вимогам споживача. Туші тварин, що споживали передстартовий і стартовий комбікорми, за масою напівтуші, вмістом м'якуша за сортами перевищували аналогічні показники бугайців контрольних груп.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дзюба Н. Эффективность и целесообразность производства телятины и молодой говядины / Н. Дзюба, О. Могиленец // Молочное и мясное скотоводство. — 2005. — №5. — С. 7—10.
2. Козир В. С. Формування м'ясної продуктивності великої рогатої худоби / Козир В. С. — К.: Урожай, 1992. — 128 с.
3. Шкурин Г. Т. Забійні якості великої рогатої худоби / Г. Т. Шкурин, О. Г. Тимченко, Ю. В. Вдовиченко — К.: Аграрна наука, 2002. — 50 с.